

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DRAUDIMO PROPAGUOTI KOMUNIZMĄ ARBA
KITĄ TOTALITARINĘ SANTVARKĄ VIEŠUOSIUOSE OBJEKTUOSE
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1436(2)**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. SV-S-752 „Dėl teisės aktų projektų išvadų“ 1.3 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos draudimo propaguoti komunizmą arba kitą totalitarinę santvarką viešuosiuose objektuose įstatymo projekto Nr. XIIP-1436(2) (toliau – Įstatymo projektas) tikslui užkirsti kelią komunizmo arba kitos totalitarinės ideologijos ar santvarkos propagavimui, tačiau atkreipti Seimo dėmesį į šiuos aspektus:

1. Įstatymo projektu siūlomos nuostatos yra deklaratyvaus pobūdžio, neįtvirtina aiškaus įgyvendinimo mechanizmo, kaip viešojo naudojimo objektai būtų priskiriami draudžiamiesiems objektams, kas vėliau, priėmus Įstatymo projektą, gali sukelti neaiškumų ir problemų šias nuostatas taikant praktikoje, jas įgyvendinant.

2. Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalies 2 punkte numatyta išimtis dėl viešųjų objektų pašalinimo netaikymo objektams yra vertinamojo pobūdžio, kels ginčų dėl priskyrimo draudžiamiesiems objektams ir pakeičiamų ar pašalinamų viešųjų objektų sąrašo sudarymo. Įstatymo projekte nėra nustatyta kriterijų, sąlygų, pagal kurias objektai būtų įtraukiami į sąrašą, tokio sąrašo sudarymo pasekmės ir tolimesni veiksmai. Ypač nuostatos dėl viešųjų objektų pašalinimo netaikymo vykdant meninę veiklą gali būti vertinamas skirtingai kiekvienu konkrečiu atveju, o tikslas „propaguoti totalitarinę santvarką“ nenurodomas arba neigiamas. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalies 2 punktas įtvirtina išimtis iš bendro draudimo propaguoti totalitarinę santvarką, šis išimčių sąrašas turi būti baigtinis, konkretus, aiškus ir nedviprasmiškas.

Propagavimo sąvoka taip pat turi būti aiškiai apibrėžta, ypač atsižvelgiant į tai, kad Konstitucinis Teismas dar 2000 m. vasario 10 d. nutarime konstatavo, kad teisinis reguliavimas visais atvejais turi būti aiškus, jis negali kelti dviprasmybių. Taigi teisės aktų projektuose neturėtų būti vertinamojo pobūdžio sąvokų, taip pat nuostatų, kurios sudarytų galimybes normas interpretuoti subjektyviai ir priimti subjektyvius sprendimus.

3. Įstatymo projekto nuostatų, kuriomis įpareigojama pašalinti objektus, propaguojančius totalitarinę santvarką, įgyvendinimas praktikoje gali būti susijęs su objektų savininkų nuosavybės teisių ribojimu (pvz., Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 dalies 2 punktas). Konstitucinis Teismas 1994 m. sausio 19 d. nutarime konstatavo, kad įstatymų leidėjas gali reguliuoti savininkų ir kitų

nuosavybės teisinių santykių dalyvių subjektines teises tik įstatymu nustatydamas šių teisių turinį. Nuosavybės santykiai gali būti reguliuojami tik įstatymais, o ne kitais Seimo aktais. Dėl šios priežasties privačios nuosavybės teisės ribojimai gali būti įtvirtinti tik įstatymo lygmeniu.

4. Reikšminga dalis Įstatymo projektu siūlomų reglamentuoti klausimų jau reglamentuoti galiojančiuose teisės aktuose:

4.1. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 524 straipsnio nuostatos jau nustato administracinę atsakomybę komunistinių simbolių platinimo ar demonstravimo santykių srityje.

4.2. Kita reikšminga dalis Įstatymo projektu siūlomų reglamentuoti klausimų yra reglamentuota Užsienio valstybėms reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. ĮV-354 „Dėl Užsienio valstybėms reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, kur numatytas informacinių lentelių prie atitinkamų kultūros paveldo objektų įrengimas.

4.3. Pažymėtina, kad tokie klausimai kaip gatvių pavadinimų sudarymas, viešųjų erdvių tvarkymas laikytini savarankiškąją savivaldybės funkcija, todėl turi būti išlaikytas balansas tarp centrinės valdžios ir savivaldybių savarankiškųjų funkcijų. Be kita ko, lieka neaiškus Įstatymo projekto santykis su vietos savivalda.

Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų statymo 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems savivaldybių teritorijose esantiems jų nuosavybės teisės objektams pavadinimai suteikiami ir keičiami atitinkamų savivaldybių tarybų sprendimais pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus. Savivaldybės, suteikdamos pavadinimus gatvėms ar savivaldybės teritorijoje esantiems pastatams, statiniams ar kitiems objektams, vadovaujasi Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57 „Dėl Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo ir pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Aprašo 3 punkte nustatyti gatvių, pastatų, statinių ir kitų objektų pavadinimų suteikimo ir keitimo kriterijai, *inter alia* personalijų nuopelnų Lietuvos valstybės ar krašto istorijai, mokslui, menui, kultūrai, politikai ir kitoms visuomeninio gyvenimo sritims, istorinio įvykio reikšmės Lietuvos valstybei, pavadinimo atitikties visuomenėje priimtoms moralės normoms, pavadinimas neturi trikdyti visuomenės saugumo, viešosios tvarkos, kurstyti tautinės, rasinės, religinės ar socialinės neapykantos, prievartos ir diskriminacijos. Taigi pavadinimų suteikimas ar keitimas gatvėms ar nuosavybės teise savivaldybei priklausantiems pastatams, statiniams ar kitiems objektams jau yra reguliuojamas, todėl nebūtina priimti naujo įstatymo, nes savivaldybės, atlikdamos Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 27 punkte nustatytą savarankiškąją funkciją, yra saistomos vidaus reikalų ministro nustatyto reguliavimo.

5. Atsižvelgiant į 4 punkte dėstomus argumentus atkreiptinas dėmesys, kad siekiant Įstatymo projekto tikslo galėtų būti svarstomas esamo teisinio reguliavimo tobulinimas, pildymas.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras

Ministerijos kancleris
Laimonas Ubavičius
2018-09-25

Kultūros viceministras
Renaldas Augustinavičius

Teisės ir žmogishybe išsilis st.
u.p. specialistė
R. Jukienė

2018-09-25

Bendrujų reikalų ir aptarnavimo
skyriaus vyriausioji specialistė
Vilma Žemaitienė
2018-09-25

R. Jukienė
2018-09-25